

شاهیت انتظارات بخش خصوصی

سید مهدی طبیب زاده

رئیس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمان
 و رئیس شورای سیاست گذاری فصلنامه سپهر اقتصاد کرمان

رفع دغدغه‌ها، موانع و نگرانی‌هایی است که مبین پیچیدگی و بازاریابی محیط کسب‌وکار می‌باشند. حاکمیت؛ به عبارتی قوای سه‌گانه کشور می‌تواند در اقدامی هماهنگ به اصلاح قوانین و مقررات و رویه‌ها پرداخته و با اصلاح قوانین نظام بانکی و بازار پول و سرمایه برای سهولت تأمین مالی، کنترل نقدینگی و سایر عوامل در افزایش نرخ تورم و ایجاد ثبات در قیمت مواد اولیه، آرامش خاطر برای برنامه‌ریزی تولید و بازاریابی و فروش را ایجاد نماید. همچنین برطرف نمودن رنج و معضل مزمن تعیین قیمت دستوری، بهم زدن تعادل در نظام عرضه و تقاضا و تبدیل سود تولیدکننده و منافع مصرف‌کننده به رانت عده‌ای محدود که اطلاع و دسترسی به رانت انباشت شده دارند، باعث ایجاد انگیزه مشترک بخش خصوصی می‌گردد. فعال بودن ماشین تولید قوانین، مقررات، رویه و دستورالعمل‌ها و تغییر مکرر آن‌ها، سردرگمی و بلاتکلیفی در فضای کسب‌وکار ایجاد کرده که تدوین و تصویب قوانین با تأکید بر ثبات بودن آن‌ها در یک بازه زمانی نسبتاً طولانی، این دغدغه مهم و اثرگذار را برطرف می‌نماید. برپایی نظام به‌روز استاندارد و جلوگیری از ورود و حضور کالاهای بی‌کیفیت و بعضاً قاچاق، شرایط رقابت را از بین برده است. از آنجا که شورای عالی استاندارد و کمیته‌های تدوین استانداردها و نظارت بر مرغوبیت کالا و رعایت معیارهای تدوین شده در اختیار نهادهای حاکمیتی هستند، توجه به آن از جمله انتظارات بخش خصوصی است.

اخذ مالیات عادلانه براساس قانون و اداره جامعه با آن و صیانت از منابع طبیعی و صرف عواید حاصل از آن، وظیفه دولت است که فعالان اقتصادی هم با درک بالایی که از مشارکت در اداره جامعه دارند با آن موافق هستند، اما آنچه محل مناقشه است و مالیات ستانی را به دغدغه مهمی برای بخش خصوصی

تبدیل نموده است، پیچیدگی روند اخذ مالیات است. عدم رعایت قانون مبنی بر رسیدگی به اظهارنامه‌های مالیاتی بر مبنای ریسک و عدم توافق بین طرفین و ورود انبوه پرونده‌ها به کمیسیون‌های مالیاتی و از طرفی ناقص بودن آیین دادرسی مالیاتی و پایین بودن کیفیت رسیدگی، مؤدیان مالیاتی را به این نتیجه رسانده است که مالیات اخذ شده تفاوت فاحشی با میزان واقعی دارد. اصلاح نظام دادرسی مالیاتی و استقلال آن از سازمان ذینفع در وصول مالیات و رسیدگی در نهادی شبه قضایی مستقل، حداقل اقدامی است که دولت می‌تواند برای پایان دادن به این مسئله انجام دهد. همچنین اصلاح رویه‌های اداری و شفاف‌سازی مقررات و استقرار نظام‌های الکترونیکی در انجام امور مربوط به مراجعین و حذف تدریجی انسان‌ها از روندهای اداری می‌تواند به اصلاح فساد نهادینه شده و سیستماتیک پایان دهد. در نهایت از بین بردن انحصار و رقابت نابرابر دولت در بازار می‌تواند عرصه حضور پر نشاط بخش خصوصی در اقتصاد را فراهم نماید. ♦♦

محیط کسب‌وکار شامل عواملی است که بر روی فعالیت بنگاه‌ها و کسب‌وکارهای فعالان اقتصادی اثر دارد، اما در حیطه تصمیمات بنگاه نیست و در واقع در اختیار حاکمیت است. با این ترتیب دور از ذهن نیست که بخش خصوصی انتظار هموار کردن مسیر رشد و توسعه اقتصادی را از حاکمیت داشته باشد؛ بنابراین شاه بیت انتظارات بخش خصوصی یک عبارت است: محیط کسب‌وکار پیش برنده و نه بازدارنده.

پایش محیط کسب‌وکار که در تابستان ۱۴۰۲ براساس برآورد و تحلیل نظرات فعالان اقتصادی در خصوص ۲۸ شاخص طرح شده، صورت گرفته است؛ ۱۰ دغدغه اول فعالان اقتصادی را غیرقابل پیش‌بینی بودن و تغییرات قیمت مواد اولیه و محصولات، دشواری تأمین مالی از بانک‌ها، دخالت غیرمنطقی نهادهای حاکمیتی در تعیین قیمت‌ها، بی‌ثباتی سیاست‌ها، قوانین و مقررات و رویه‌های اجرایی ناظر بر کسب‌وکار، تولید و عرضه نسبتاً آزاد کالاهای غیراستاندارد و تقلبی در بازار، رویه‌های ناعادلانه ممیزی و دریافت مالیات، فساد و سوءاستفاده افراد از مقام و موقعیت اداری در دستگاه‌های اجرایی، موانع در فرایندهای اداری و اخذ مجوزهای کسب‌وکار در دستگاه‌های اجرایی، وجود انحصار، امتیاز یا هر نوع رانت به یک یا تعدادی از رقبا در بازار، کارگری عمومی و ضعف فرهنگ کار در جامعه و کمبود نیروی فنی ماهر تعیین نموده است.

با تعمق در شاخص‌های یادشده، چگونگی نقش حاکمیت کاملاً مشهود است و چنانچه اراده‌ای بر میدان دادن به بخش خصوصی برای ایفای نقش مؤثر در توسعه اقتصادی باشد، حداقل انتظار بخش خصوصی برنامه‌ریزی برای